

Nærings- og
fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Dato: 05.01.2017
Vår ref.: 16-1475
Deres ref.:

Høringsuttalelse - NOU 2016: 22 Aksjelovgivning for økt verdiskapning

Finans Norge viser til Nærings- og fiskeridepartementets brev 24. oktober 2016, vedlagt høringsnotat og forslag til endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven.

Innledning

Finans Norge støtter på generelt grunnlag forenkling og forbedring av de aksjerettslige rammevilkårene som vil lette de administrative og økonomiske byrdene for aksjeselskaper. Dette vil gjøre det enklere og billigere å stifte og drive selskap, føre til verdiskapning og komme næringen og samfunnet til gode. En forenklet og mer forutsigbar rammelovgivning vil også være av interesse for selskapenes kreditorer, som har en helt sentral rolle i næringslivet gjennom finansiering av selskapene ved stiftelsen og ved senere tilførsel av kapital. Finansnæringen skal bidra til vekst for næringslivet, og imøteser derfor lovendringer som gir et konstruktivt rammeverk og som bidrar til slik vekst.

Norge står midt oppe i store omstillingsutfordringer. Det vil i tiden fremover være særlig viktig å skape grunnlag for troverdige og fremtidsrettede løsninger for omstilling av norsk økonomi, knyttet til vekst og arbeidsplasser og digitalisering av samfunnet. Finansnæringens utlånsevne og mulighet til å finansiere de nødvendige omstillingene vil være en essensiell del av å løse utfordringene. Finans Norge er i hovedsak positive til Aksjelovutvalgets vurderinger og forslag, og mener at disse på en god måte vil bidra til å støtte opp under den omstillingen som vil gjennomføres i tiden fremover.

Vi vil i det følgende kort redegjøre for våre hovedsynspunkter, og deretter knytte noen kommentarer til enkelte deler av utredningen.

Finans Norge har følgende hovedsynspunkter:

- Finans Norge støtter lovendringer som legger til rette for elektroniske løsninger. Slike løsninger er kostnadseffektive og tidsbesparende og vil lette de administrative byrdene for aksjeselskapene.
- Finans Norge mener en ytterligere forenkling av reglene om generalforsamling er hensiktsmessig. Dette kan forenkle og forbedre saksbehandlingen og bidra til mer effektivt ressursbruk, samt lette beslutningsprosesser.
- Finans Norge støtter ikke utvalgets forslag om at kravet til minste lovbestemte aksjekapital settes til 1 krone. Vi er enig i at kravet om forsvarlig egenkapital og likviditet samt handlepliktet dersom det må antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig, i noen grad kan bøte på et lavt krav til minste aksjekapital (egenkapital), men kan ikke se behov for en reduksjon. Det er ikke påvist at dagens krav har hindret nyetableringer eller for øvrig har skapt problemer av noen art.
- Finans Norge mener det er gode grunner som tilsier at aksjeloven § 3-8 ikke erstattes av en bestemmelse om melding av avtaler, men oppheves i sin helhet. De hensyn som § 3-8 skal ivareta er dekket i andre lovbestemmelser, og det er således ikke et behov for å opprettholde bestemmelsen.

Kapittel 4 Evaluering av tidligere forenklinger i aksjeloven og allmennaksjeloven

Finans Norge deler gjennomgående utvalgets vurderinger om at lovendringene fra 2013 bør videreføres. Etter det vi er kjent med har endringene vært etterspurt og ført til flere nyetableringer. Når det gjelder vurderingene av tidligere liberaliseringer av utbytteregele, er vi skeptiske til opphevelse av materielle krav til utdeling av utbytte som kan bidra til kortsiktig og lite gjennomtenkt forretningsførsel fra selskapene, i strid med kreditorfellesskapets interesser. Finans Norge har likevel merket seg at ulike undersøkelser viser at endringene neppe har medført større endringer i selskapenes utbyttepolitikk.

Kapittel 5 Elektroniske løsninger

Finans Norge støtter forslaget om lovendringer som legger til rette for elektroniske løsninger. Elektroniske løsninger er kostnadseffektive og tidsbesparende og vil lette de administrative byrdene for aksjeselskapene. Slike endringer vil dessuten forenkle beslutningsprosesser i selskapets styrende organer, samt forenkle selskapets kommunikasjon med aksjonærer og øvrige interessenter. Finans Norge mener at elektronisk signatur bør holde et visst sikkerhetsnivå, ref. også krav til gyldig legitimasjon i annen lovgivning. Det vises i den forbindelse til NOU 2016: 27 «Ny lovgivning om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering II», der Hvitvaskingslovutvalget foreslår å videreføre gjeldende bestemmelse som gir mulighet for bekreftelse av identitet ved elektronisk

signatur. Etter hvitvaskingsforskriften må elektronisk signatur tilfredsstille kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillige selvdeklarasjonsordninger for sertifikatutstedere § 3 og som er oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift. I NOU 2016: 27 er BankID benyttet som eksempel på en type elektronisk signatur som godtas.

Kapittel 6 Stiftelse av aksjeselskap

Antall styremedlemmer

Finans Norge mener at det i enestyre kan være hensiktsmessig å ha et varamedlem til styret som kan fungere dersom enestyret ikke kan fungere eller faller fra. Særlig hvor enestyret går bort, vil det bli en bedre kontinuitet med et varamedlem, idet man unngår at det må velges nytt styre og at det må treffes beslutninger om skifte etter eneeier/enestyret. En slik prosess tar gjerne lang tid, især i uoversiktlige boer. Se også nedenfor i punkt 8 om aksjeselskapers organisasjon.

Kapittel 7 Kapitalregler

Kravet til minste aksjekapital

Finans Norge er enig i at kravet om forsvarlig egenkapital og likviditet samt handleplikt dersom det må antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig, i noen grad kan bøte på at kravet til aksjekapital (egenkapital) blir svært lavt dersom utvalgets forslag gjennomføres. Vi vil likevel påpeke at dagens lovkrav som innebærer at selskaper skal stiftes med et minimum av kapital er hensiktsmessig der selskapet har behov for kapital for å drive virksomheten i oppstartsfasen. Aksjeinnskuddet kan også dekke stiftelsesomkostninger. Vi mener videre at det ikke er behov for å redusere kravet om 30 000 kroner i aksjekapital. Etter vår erfaring har kravet ikke hindret nyetableringer, eller skapt problemer av noen art. Vi vektlegger at en reduksjon av kravet til minste aksjekapital vil svekke kreditorvernet, selv om det kan anføres at det har liten betydning for kreditors risiko om aksjekapitalen er 30 000 kroner eller er 1 krone, også der aksjekapitalen er 30 000 kroner vil denne som regel brukes opp forholdsvis raskt.

Plikt til å utarbeide åpningsbalanse

Finans Norge støtter utvalgets forslag å oppheve kravene til utarbeidelse av åpningsbalanse ved stiftelser, fusjon, fisjon og omdanning av aksjeselskap til allmennaksjeselskap. Nytteten av åpningsbalansen er liten som følge av at den samme informasjonen vil fremgå av andre kilder, og en opphevelse vil medføre en forenkling for næringslivet.

Frister ved kreditorvarsler

Finans Norge støtter utvalgets forslag om at gjeldende regler om krav til kreditorvarsel videreføres samt at reglene om kreditorfrist beholdes.

Innskudd i penger til selskapets konto

Finans Norge mener forslaget til endring av aksjeloven § 10-9 vil innebærer en nyttig presisering og klargjøring, og støtter lovutvalgets forslag på dette punkt.

Kapittel 8 Aksjeselskapers organisasjon

Saksbehandlingsregler for generalforsamlingen

Finans Norge støtter forslagene om en videreføring av lovbestemmelser som bidrar til en forenklet generalforsamlingsbehandling, dersom det skjer med tilslutning fra samtlige aksjeeiere, og mener en ytterligere forenkling av reglene om generalforsamling er hensiktsmessig. Dette kan forenkle og forbedre saksbehandlingen og bidra til mer effektivt ressursbruk, samt lette beslutningsprosesser. Finans Norge er enig i at krav om protokoll bør videreføres av hensyn til notoritet.

Styret

Finans Norge støtter i hovedsak utvalgets synspunkter og forslag til lovendringer hva gjelder lovens bestemmelser om styre. Når det gjelder krav til varamedlem, påpekes imidlertid også her at det kan være grunn til å ha en vararepresentant til styret slik at selskapets medkontrahenter har noen å forholde seg til dersom enestyret er forhindret fra å fungere eller faller fra. Se også over i punkt 6 om stiftelse.

Kapittel 9 Selskapsorganenes kompetanse i aksjeselskaper hvor alle aksjonærer er styremedlemmer

Finans Norge støtter utvalgets forslag til ny bestemmelse i aksjeloven § 5-1a, slik at det kan avholdes generalforsamling uten forutgående styrebehandling dersom samtlige aksjonærer samtykker. Som en følge av dette foreslås det at også aksjonærer kan straffes i henhold til aksjeloven § 19-1. Det fremgår av særmerknadene at det kun er adgang til å straffe aksjonærer der styrets forslagskompetanse er satt til side.

Etter Finans Norges vurdering må et eventuelt straffeansvar for aksjeeierne være tydelig og avgrenset. Bestemmelsen vil slik den nå er utformet kunne skape tvil om når en aksjeeier kan straffes, og vil være vanskelig tilgjengelig for blant annet utenlandske aksjeeiere. Det er etter vårt skjønns nødvendig at departementet trekker opp linjene for dette i proposisjonen.

Kapittel 12 Avtaler mellom selskapet og aksjonærer eller medlemmer av selskapets styre mv.

Et uttalt formål bak aksjelovens § 3-8 er å beskytte kreditorinteressene mot skjult uthuling av selskapskapitalen. Det materielle kreditorvernet er imidlertid ivaretatt i bestemmelsene i aksjeloven § 3-4 om krav til forsvarlig egenkapital, aksjeloven § 3-6 om utdeling, samt § 5-21 om misbruk av generalforsamlingens myndighet. Etter Finans Norges oppfatning gir aksjeloven § 3-8 således ingen merverdi hva gjelder kapitalbeskyttelse. Bestemmelsen er heller ikke egnet til å skape åpenhet overfor selskapets kreditorer, som verken deltar i

generalforsamlingen eller er stemmeberettiget ved godkjenning av en avtale. Til dette kommer at kreditorene heller ikke har noen sanksjonsmuligheter knyttet til avtaler som er inngått etter bestemmelsen, slik kreditorene har etter for eksempel aksjeloven § 12-6. Et annet formål med § 3-8 er å sikre åpenhet og kontroll hva gjelder disposisjoner mellom selskapet og nærstående. Vi mener at regnskapsloven § 7-30b om transaksjoner med nærstående er bedre egnet for å ivareta hensynet til åpenhet, ettersom årsregnskapet er den viktigste kilden til informasjon om selskapenes økonomiske forhold. Aksjeloven § 3-8 gir derved heller ikke på dette punkt et selvstendig materielt vern. Når det gjelder hensynet til kontroll med avtalens innhold følger det av § 3-8 at det skal utarbeides en særskilt redegjørelse, som skal bekreftes av revisor. Dette er dels dekket i NUES punkt 4 der det fremgår at «Ved ikke uvesentlige transaksjoner mellom selskapet og aksjeeier, aksjeeiers morselskap, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse, bør styret sørge for at det foreligger en verddivurdering fra en uavhengig tredjepart». I forbindelse med innføringen av regnskapsloven § 7-30b ble et lovkrav om uavhengige verddivurderinger vurdert, men avvist. Finans Norge vil også påpeke at det er knyttet betydelige uklarheter til bestemmelsens anvendelsesområde, og da særlig til rekkevidden for unntaket i § 3-8 nr. 4 om pris og vilkår.

Etter vår vurdering innebærer utvalgets forslag til endringer i § 3-8 en forbedring av bestemmelsen. Vi mener likevel at det er gode grunner for at bestemmelsen oppheves i sin helhet. De hensyn som § 3-8 skal ivareta er dekket i andre lovbestemmelser og NUES «beste praksis»-anbefaling.

Kapittel 13 Revisor og revisjon

Revisjonsplikt

Finans Norge støtter forslaget om å videreføre dagens terskelverdier for revisjonsplikt. En slik videreføring vil innebære at en del selskaper fortsatt kan velge bort revisor, og omfanget av selskaper som kan komme under ordningen ved en eventuell økning av grensene er uansett marginale. Finans Norge støtter også forslaget om opphevelse av kravet til revisjon av morselskap der virksomheten i konsernselskapene samlet ligger under terskelverdiene. Det er ofte datterselskapet som utøver den overveiende delen av virksomheten i mindre konsern, mens morselskapets virksomhet er beskjeden. Forslaget vil dermed medføre betydelige besparelser for slike konsern.

Beslutning om revisjon

Finans Norge støtter forslaget om at beslutning om selskapet skal ha revisor avgjøres av stiftelsesmøtet og inngår i stiftelsesdokumentet. Det er etter vår oppfatning hensiktsmessig å unngå det særlige styrevedtaket om dette.

Stiftelse med innskudd i penger mv.

Finans Norge mener det fortsatt bør stilles krav om uavhengig bekreftelse av alle innskudd av aksjekapital, uavhengig av beløpets størrelse. Kravet om bekreftelse skaper en viss kontroll og orden ved stiftelsen av aksjeselskaper, og skal dessuten bidra til å sikre at det som inngår i meldingen til Foretaksregisteret er korrekt. Det vises i denne sammenheng også til Knudsen-utredningen punkt 4.2.9 om dette:

For registreringsmyndigheten er den gjeldende regelen lett å praktisere fordi myndigheten kan holde seg til bekreftelsen uten å måtte foreta noen nærmere vurdering av annen form for tilsendt dokumentasjon for innbetalingen. Jeg vil tro at det i alminnelighet vil være en fordel for stifterne å få revisors bekreftelse på at innbetalingen er i samsvar med loven, ikke minst på grunn av styreansvaret etter aksjeloven § 2-19 første ledd. Dessuten medfører de undersøkelsene som revisor må foreta i tilknytning til at han bekrefter innbetalingen av aksjeinnskuddet, neppe særlig merarbeid av betydning. I tilknytning til revisjonen av årsregnskapet bør likevel revisor forvisse seg om at det som i årsregnskapet er opplyst om innbetalt aksjekapital, faktisk er det.

Finans Norge kan for øvrig ikke se at det skal være noe til hinder for at også advokater kan bekrefte aksjeinnskuddet.

Begrepsbruk

I forslag til endringer i aksjeloven §§ 2-18 annet ledd og 10-9 annet ledd, samt allmennaksjeloven §§ 2-18 annet ledd og 10-9 annet ledd benyttes begrepet «finansinstitusjon». Det antas at dette skyldes en inkurie idet Aksjelovutvalget for øvrig benytter begrepet «finansforetak», som ved ikrafttredelse av finansforetaksloven erstattet begrepet «finansinstitusjon». Dersom lovutvalget har ment at det kun er finansforetak som kan ta imot innskudd som skal kunne bekrefte aksjeinnskudd, bør lovteksten i stedet benytte begrepet «bank». Finansforetak er både bank, kredittforetak, finansieringsforetak, forsikrings- og pensjonsforetak, holdingforetak, samt betalingsforetak og e-pengeforetak, jf. finansforetaksloven § 1-3.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Evy Ann Hagen
Direktør

Kristin S. Kværnø
Juridisk fagsjef